

en Nedskæring paa 10 pCt. paa Bygnings- og Driftsudgifter, altsaa meget mere end Mellem- og Realskolerne, og denne Nedskæring er bibeholdt paa det foreliggende Budget. Jeg føler Trang til her at udtale min Anerkendelse af den Forstaaelse for Statens vanskelige Stilling, hvormed de Institutioner, der hører under mit Ministerium, har modtaget denne Reduktion, endskønt den ofte har været forbundet med smertelige Ofre. Mange af vore Institutioner trænger til Forbedringer baade i Bygninger, Varmeapparater, Nødtørftsanstalter og til Drift, men der er ingen af disse Institutioner, som har søgt at fremme deres Ønsker ved Henvendelse til Rigsdagsmænd, i alt Fald er der ingen Rigsdagsmand, der har taget til Orde til Fordel for dem eller overhovedet har mindedes de Nedskæringer, de har været Genstand for.

Det kan derfor med disse Kendsgerninger for Øje kun virke overraskende, at de private Mellem- og Realskoler bærer sig ad paa modsat Maade, at de alene vil unddrage sig at være med til at bære deres Del af Nedgangen, en Andel, der gennemsnitlig er 600—700 Kr. aarlig, og som Rigsdagen selv er Herre over ikke skal komme til at ramme Skolerne i de tyndest befolkede Dele af Landet haardest. Det er det overordentlig paafaldende ved de Understøttelser, der ydes, at de falder saa uhyre forskelligt. Det ærede Medlem Hr. N. Johan Laursen nævnte 102 Kr. 25 Ø. og 445 Kr. som Yderpunkterne for de Beløb, der ydes pr. Elev. Det ærede Medlem maa have faaet fat i en forkert Talkolonne, for efter de Meddelelser, der findes i Bemærkningerne til Finanslovsforslaget, Sp. 1846—51, er det mindste Tilskud 139 Kr., og det højeste er 677 Kr., altsaa det højeste Beløb er lige ved at være 5 Gange saa stort som det mindste. 677 Kr. overgaar, hvad en Gymnasieelev i Storkøbenhavn koster. En Gymnasieelev koster 624 Kr.; men Staten har ydet et Tilskud af 677 Kr. pr. Elev til en enkelt Pigeskole, 504 Kr. pr. Elev til en anden Pigeskole, 491 Kr. til en tredie.

Det er rigtigt, hvad det ærede Medlem Hr. N. Johan Laursen bemærkede, at disse Tilskuds Forskellighed har en historisk Oprindelse, men Forskellen er nu steget til en saadan Højde, at den er uforvarlig. Man kan ingenlunde sige, saaledes som, jeg tror, det var det ærede Medlem Hr. N. Johan Laursen sagde, at det er de større Byer, der faar smaa Tilskud, og de mindre, der faar store Tilskud. Det kan enhver overbevise sig om ved at undersøge Listen.

Ser man paa de Skoler, hvor Tilskuddene er over 300 Kr. — de gaar fra 308 Kr. til 677 Kr. —, finder man 12 saadanne Købstadskoler, og heraf er de 9 Pigeskoler. Disse 9 Pigeskoler har 644 Elever i Mellem- og Realklasserne, og de faar et Tilskud paa over en kvart Million, 256 537 Kr. De har $\frac{1}{9}$ af Eleverne i Købstadskolerne, men de faar lige ved $\frac{1}{5}$ af Købstadskolernes Understøttelser.

Det er Skoler med meget faa Elever i Mellem- og Realklasserne, hvoraf endda langt fra alle naar op til at tage deres Eksamen. Disse Pigeskoler har sidste Aar i alt kun haft 67 Dimittender, der fordeler sig saaledes: 8, 11, 14, 7, 9, 6, 0, 6, 6; men naar disse Skoler dog faar en saa stor Understøttelse, beror det paa, at Eksamensklasserne kun udgør en mindre Del af Skolerne, i Virkeligheden hører flere af disse Skoler snarere hjemme under almindelige Privatskoler, under Friskoler, end under Eksamensskoler. Klientelet er overvejende fra de bedst stillede Dele af Befolkningen. Naar man undersøger de 67 Dimittenders Forsørgere, ser man, at de fleste hører under forretningsdrivende, Embedsmænd, Læger og lignende, Bogholdere og andre Funktionærer, medens kun et meget ringe Antal er Arbejderbørn. Man ser altsaa, at disse Pigeskoler udpræget frekventeres af de velstillede Befolkningsklasser, og at dernæst kun en meget ringe Del af Eleverne ønsker at slutte deres Skolegang med en Eksamen. Det samme Forhold, at det er de velstillede Befolkningslags Skoler, ser vi, naar vi vender os til Landet. Hvis vi ser paa Fordelingen af Forsørgere for de 627 Dimittender til almindelig Forberedelseseksamen, hvis Forsørgere vi kan klassificere, ser vi, at der er 119 Gaardmænd og Proprietærer, men kun 29 Husmænd, Bolsmand og Parcellister. De private Mellem- og Realskoler er i Byerne overvejende de forretningsdrivendes og Embeds- og Bestillingsmændenes Skoler og paa Landet i overvejende Grad Skoler for Gaardmandsbørn. De store Tilskud til Fripladser kommer kun i meget ringe Grad Arbejder- og Husmandsbørn til Gavn. Det er lidt svært at opretholde Troen paa, at det skulde være en særlig Pædagogik, man søger i disse Skoler.

Om Skolerne vil jeg i øvrigt sige, at flere af dem utvivlsomt har taget en naturlig Opgave op. Det gælder de Skoler paa Landet, der er Samlingsskoler for flere Kommuner, som ikke hver for sig kan bære en saadan Skole. Men Udviklingen overflødiggor allerede nu en Del af disse Skoler, naar adskillige Kommuner udvikler deres